

U petom odjeljku analizira tri važne socijalne funkcije vlasti: slobodu, jednakost i integraciju. Najvažniju ulogu u ostvarenju tih funkcija autor pripisuje skupštinskom sistemu, kao instituciji i načinu djelovanja. Šesti je odjeljak posvećen pitanjima demokratizacije s aspekta decentralizacije vlasti.

I. C.

ZORAN VIDA KOVIĆ:

DRUŠTVENA MOĆ RADNIČKE KLASSE

(Rad, Beograd, 1970.)

Pitanje radničke klase u modernom industrijskom društvu tema je proučavanja mnogih teoretičara s različitim gledištima. U ovoj knjizi autor obrađuje pitanje položaja, uloge i transformacije radničke klase u suvremenim globalnim društvima sa sociološkim aspektima.

Knjiga ima pet poglavlja, a podijeljena su u dvije cjeline. Prvi dio nosi naslov »Revolucionarna klasa« a drugi »Društvena moć radničke klase«, po kojemu je i čitava knjiga dobila naslov U prvom poglavlju »Radnička klasa i revolucionarni preobražaj klasnog u besklasno društvo«, raspravlja se o koncepcijama klasne strukture socijalizma. Autor smatra da danas ne postoje prikladni teorijski koncepti o tom problemu. Zato smatra da ti nedostaci čine jedno čitavo područje izučavanja, čitav sistem fundamentalnih otvorenih pitanja u teoriji. U drugom poglavlju, »Klasno društvo u povlačenju. Ograničeno dejstvo determinizma klasnog strukturiranja u toku socijalističkog preobražaja društva«, razmatra autor probleme zakonitosti klasnog strukturiranja društva, pa navodi tri njegove bitne odrednice: poddjela rada, svojinski odnosi i relativna zaostalost klasne strukture. Posebno se osvrće na procese klasnog strukturiranja jugoslavenskog društva. U tom smislu zanimljivo je njegovo pitanje: može li se u društvu prepoznati radnička klasa? U svom daljnjem razmatranju on pokušava sociološki odrediti radničku klasu. Niz interesantnih pitanja iznosi također u trećem poglavlju, gdje govori o pokretačkim silama što mijenjaju klasnu strukturu društva, o odnosima klasne strukture i emancipirane strukture radničke klase prema pokretačkim snagama društvenog razvoja,

o promjenama radničke klase u razvijenom društvu (»kasnom kapitalizmu«) i »ranom socijalizmu«; i konačno o problemima radničkog samoupravljanja kao revolucionarne prakse radničke klase, a time i bitnog njezinog samoodređenja.

Drugi dio knjige obuhvaća četvrto i peto poglavlje. U četvrtom se poglavlju govori o nekim shvaćanjima distribucije društvene moći i klasne strukture. Autor uspoređuje neke karakteristike antagonističkog i asocijativnog oblika društvene moći. Prema njegovu mišljenju radnička klasa mora i sama biti polazište asocijativnog tipa društvene moći. U petom poglavlju autor govori o društvenoj moći radničke klase u Jugoslaviji i problemima svjetsnog opredjeljenja u društvenom razvoju.

Djelo Zorana Vidakovića svojevrsna je monografija, tema koje je vrlo zanimljiva, Autor nastoji oživjeti neke klasične marksističke ideje o ulozi radničke klase u povijesti uopće. Pokušaji uvođenja vlastite terminologije i jasnoća formulacija daju knjizi posebnu vrijednost.

I. C.

ZORAN VIDA KOVIĆ:

MODERNE PROIZVODNE SNAGE I REVOLUCIONARNA PRAKSA

Institut za političke studije
Fakulteta političkih nauka, Beograd, 1970)

Problematika budućnosti, bolje reći sutrašnjice kao nove vizije modernog društva, stvarni temelj koje se nalazi u sadašnjosti i prošlosti, tema je Vidakovićeve knjige.

Autor je knjigu podijelio u dva dijela, s obzirom na probleme o kojima raspravlja. Već u uvodnom dijelu autor pred čitatelja iznosi svoj problem. Pita se: »Što hoćemo: tehnološki projekt društvenog razvoja ili društvenu zamisao tehnološkog razvoja?« On je protiv programiranja društvenog razvitka kao šablone tj. prinudne futurologije kojom se unaprijed predviđa i određuje kako društvo ima izgledati u budućnosti. Po njegovu mišljenju neprihvatljiva je i koncepcija i ideološka orijentacija koja ide za tim da odredi načine ostvarivanja takvog iskonstruiranoga društva.